

Årsregnskap 2018

Sarpsborg kommune

Innhold

Regnskapsskjema 1A – Driftsregnskapet.....	5
Regnskapsskjema 1B – Fordeling til drift.....	6
Regnskapsskjema 2A – Investeringsregnskapet	8
Regnskapsskjema 2B – Investering	9
Hovedoversikt – balanseregnskapet.....	14
Økonomisk oversikt – driftsregnskapet.....	15
Økonomisk oversikt – investeringsregnskapet.....	16
Note 1 – Endring i arbeidskapital.....	17
Note 2 – Pensjonsforpliktelser.....	18
Note 3 - Kommunens garantiforpliktelser	21
Note 4 – Fordringer og gjeld til kommunale foretak m.m.....	21
Note 5.1 – Aksjer og andeler	22
Note 5.2 Kjøp og salg av aksjer og andeler	23
Note 6.1 Avsetninger og bruk av avsetninger	23
Note 6.2 Avsetning til og bruk av fond	23
Note 7 – Kapitalkonto	25
Øvrige noter i henhold til god kommunal regnskapsskikk (KRS 6)	26
Note 8 (KRS) – Regnskapsprinsipper og vurderingsregler	26
Note 9 (KRS) – Politisk og administrativ organisering m.m.	28
Note 10 (KRS) – Vesentlige poster.....	30
Note 11 (KRS) – Spesifikasjon av vesentlige transaksjoner	30
Note 12 (KRS) – Anleggsmidler	31
Note 13 (KRS) – Markedsbaserte finansielle omløpsmidler	32
Note 14 (KRS) Del 1 - Gjeldsforpliktelser - Investeringslån.....	32
Note 14 (KRS) Del 2 – Gjeldsforpliktelser – Formidlingslån.....	33
Note 14 (KRS) Del 3 – Gjeldsforpliktelser – Rentebytteavtaler	33
Note 14 (KRS) Del 4 – Beregning av minste tillatte avdrag.....	34
Note 15 (KRS) – Rentesikring	34
Note 16 (KRS) – Vesentlige forpliktelser.....	36
Note 17 (KRS) – Beregning av gebyrfinansierte selvkosttjenester	37
Note 18 (KRS) – Årsverk, ytelser til ledende personer og godtgjørelse til revisor	38
Note 19 (KRS) – Forhold ved regnskapsårets slutt	39
Note 20 (KRS) – Eksterne gjeldsforpliktelser	39

Note 21 – Større investeringsprosjekter over 10 mill. kr	40
Note 22 – Skatt	41

Regnskapsskjema 1A - Driftsregnskapet

	Regnskap 2018	Revidert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
Skatt på inntekt og formue	-1 341 954 234	-1 346 191 000	-1 349 190 000	-1 282 142 053
Ordinært rammetilskudd	-1 626 128 564	-1 608 400 000	-1 588 400 000	-1 595 990 375
Skatt på eiendom	-210 751 876	-212 500 000	-212 500 000	-188 437 863
Andre generelle statstilskudd	-88 212 151	-92 500 000	-84 500 000	-95 772 104
Andre direkte eller indirekte skatter	-10 673 904			-8 491 678
Sum frie disponible inntekter	-3 277 720 729	-3 259 591 000	-3 234 590 000	-3 170 834 073
Renteinntekter og utbytte	-35 650 460	-39 500 000	-30 500 000	-34 519 220
Gevinst finansielle instrumenter	-4 530 624		-6 000 000	-6 068 520
Renteutg., provisjoner, andre finansutg.	128 999 157	130 600 000	130 600 000	135 088 923
Tap finansielle instrumenter				-
Avdrag på lån	152 656 990	154 200 000	153 200 000	156 445 735
Netto finansinntekter/-utgifter	241 475 063	245 300 000	247 300 000	250 946 918
Til ubundne avsetninger	113 842 943	113 842 942	6 530 000	140 268 517
Til bundne avsetninger	118 195			134 754
Bruk av tidligere års mindreforbruk	-92 364 041	-92 364 041		-114 693 517
Bruk av ubundne avsetninger	-2 248 901	-2 248 901		
Bruk av bundne avsetninger	-4 271 042	-4 271 000		
Netto avsetninger/bruk	15 077 154	14 959 000	6 530 000	25 709 754
Overført til investeringsregnskap	20 820 341	21 000 000	21 000 000	8 206
Til fordeling drift	-3 000 348 171	-2 978 332 000	-2 959 760 000	-2 894 169 195
Sum fordelt til drift	2 969 465 543	2 978 332 000	2 959 760 000	2 801 805 154
Regnskapsmessig mindreforbruk	30 882 628	0	0	92 364 041

Regnskapsskjema 1B - Fordeling til drift

	Regnskap 2018	Revidert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2017
Til fordeling drift	3 000 348 171	2 978 332 000	2 959 760 000	2 894 169 195
100 Rådmann	20 647 622	23 076 600	8 187 000	5 856 561
Sum rådmannen	20 647 622	23 076 600	8 187 000	5 856 561
Kommuneområde Samfunn				
200 Kommunesjef samfunn	5 192 051	5 682 000	5 382 000	6 018 735
230 Enhet plan og samfunnsutvikling	18 738 897	18 810 667	18 704 000	18 032 186
240 Enhet byggesak, landbruk og kart	10 989 279	12 157 000	12 276 000	11 183 542
250 Enhet kultur	52 571 536	53 163 652	52 268 000	51 879 832
Sum kommuneområde Samfunn	87 491 763	89 813 319	88 630 000	87 114 295
Kommuneområde Velferd				
300 Kommunesjef velferd	-9 018 113	-4 676 000	-3 876 000	-15 584 209
311 Enhet Forvaltning og utvikling	43 684 264	42 329 000	42 829 000	32 487 696
320 Enhet helse	49 987 671	50 358 000	49 708 000	57 249 237
330 Enhet forebyggende tjenester	69 409 050	73 406 000	75 456 000	62 050 735
340 Enhet kompetansesenter rus og psykisk	62 535 000	62 535 000	62 535 000	58 228 286
350 Enhet Kurland og Tingvoll sykehjem	147 204 899	150 004 000	150 004 000	151 760 470
353 Enhet omsorgstjenester Borgen	97 090 000	97 090 000	97 090 000	95 299 039
354 Enhet omsorgstjenester Valaskjold	78 806 858	76 057 000	74 557 000	75 546 611
355 Enhet omsorgstjenester Haugvoll	91 908 937	92 281 000	92 281 000	90 785 000
356 Enhet omsorgstjenester sentrum	92 609 387	92 988 000	91 988 000	78 742 121
357 Enhet omsorgstjenester Tune	102 136 770	95 294 000	92 994 000	90 405 530
358 Enhet kjøkken og kantine	11 172 599	11 477 000	11 477 000	10 828 255
359 Enhet helsehuset Sarpsborg	122 786 608	120 716 000	109 445 000	98 662 529
360 Enhet boveiledning Tune	87 953 000	87 953 000	85 553 000	76 435 000
361 Enhet boveiledning sentrum	103 330 722	103 236 000	103 236 000	102 372 434
362 Enhet boveiledning Skjeberg	85 049 000	85 049 000	85 049 000	84 830 000
370 Enhet NAV	192 474 208	188 752 000	180 752 000	182 214 087
380 Enhet barnevern	121 588 658	125 962 000	115 962 000	127 919 536
Sum kommuneområde Velferd	1 550 709 518	1 550 811 000	1 517 040 000	1 460 232 357
Kommuneområde Organisasjon				
400 Kommunesjef organisasjon	4 974 227	5 425 000	6 010 000	4 726 968
410 Enhet HR	52 688 058	50 008 000	49 898 000	47 143 590
420 Enhet kommunikasjon og service	50 361 440	53 354 400	67 619 000	62 980 915
430 Enhet økonomi	20 066 708	20 186 000	19 392 000	17 749 850
440 Enhet kemner	11 125 578	11 196 000	11 196 000	10 679 502
Sum kommuneområde Organisasjon	139 216 011	140 169 400	154 115 000	143 280 825

	Regnskap 2018	Revidert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2017
Kommuneområde Oppvekst				
500 Kommunesjef oppvekst	269 061 825	270 841 000	279 070 000	268 646 793
510 Enhet kompetanse og kvalitet oppvekst	58 805 833	58 840 000	58 840 000	53 187 431
511 Enhet PPT	14 132 000	14 132 000	14 132 000	13 937 570
520 Enhet alternative skolearenaer	56 421 614	52 101 000	50 101 000	50 182 607
521 Enhet spesialpedagogikk førskole	28 459 797	28 303 000	28 303 000	27 547 183
540 Enhet Norsksenteret	21 157 763	21 683 000	21 683 000	19 451 133
550 Enhet Alvimhaugen barneskole	13 093 574	12 662 000	12 558 000	12 323 000
551 Enhet Borgen barneskole	20 053 000	20 053 000	19 816 000	18 442 901
552 Enhet Grålum barneskole	26 980 244	27 075 000	26 519 000	24 240 000
553 Enhet Hafslund og Navestad barneskoler	32 714 987	29 970 000	29 586 000	28 981 738
554 Enhet Hafslundsøy barneskole	18 149 000	18 149 000	18 008 000	17 590 000
555 Enhet Hannestad barneskole	21 176 000	21 176 000	20 740 000	19 115 318
556 Enhet Homnes og Ullerøy barneskoler	24 268 933	23 260 000	22 994 000	21 757 000
557 Enhet Jelsnes barneskole	9 163 506	9 388 000	9 442 000	9 057 133
558 Enhet Kurland barneskole	31 707 146	31 749 000	31 161 000	29 074 619
559 Enhet Lande barneskole	32 635 000	32 635 000	31 983 000	30 608 000
560 Enhet Sandesundsveien barneskole	31 358 778	28 570 000	26 973 000	25 534 000
561 Enhet Tindlund barneskole	25 824 474	25 826 000	25 321 000	23 939 629
570 Enhet Sandbakken barne- og ungdomssk	41 767 000	41 767 000	41 518 000	39 094 157
571 Enhet Varteig barne- og ungdomsskole	33 692 000	33 692 000	33 604 000	31 676 000
580 Enhet Grålum ungdomsskole	25 695 000	25 695 000	25 538 000	25 254 662
581 Enhet Hafslund ungdomsskole	26 898 000	26 898 000	26 903 000	26 333 887
582 Enhet Kruseløkka ungdomsskole	39 358 000	39 358 000	39 143 000	38 115 952
583 Enhet Tindlund ungdomsskole	23 628 594	23 773 000	23 660 000	23 007 207
590 Enhet Fossen barnehager	26 500 700	27 269 000	27 269 000	22 401 181
593 Enhet Glomma barnehager	34 850 786	34 021 000	34 021 000	33 189 000
594 Enhet Raet barnehager	24 689 639	26 370 000	26 370 000	22 274 075
Sum kommuneområde Oppvekst	1 012 243 193	1 005 256 000	1 005 256 000	954 962 176
Kommuneområde Teknisk				
600 Kommunesjef teknisk	33 545 920	33 311 000	32 961 000	32 811 977
620 Enhet byggprosjekt	-2 712 000	-2 712 000	-2 712 000	0
630 Enhet eiendom	202 798 791	198 311 000	198 311 000	189 451 669
640 Enhet kommunalteknikk	42 911 372	41 333 000	41 333 000	-20 466 458
660 Enhet Sarpsborg brannvesen	35 696 938	35 780 000	35 780 000	32 399 973
670 Enhet vann og avløp	-58 499 867	-61 440 000	-61 440 000	0
Sum kommuneområde Teknisk	253 741 154	244 583 000	244 233 000	234 197 161
Regnskapstekniske ansvar				
Sum regnskapstekniske ansvar	-94 583 716	-75 377 319	-57 700 000	-83 838 218
Sum fordelt til drift	2 969 465 545	2 978 332 000	2 959 761 000	2 894 169 195
	3 000 348 171	2 978 332 000	2 959 761 000	2 801 805 154
Regnskapsmessig merforbruk	30 882 628	0	0	92 364 041

Regnskapsskjema 2A – Investeringsregnskapet

	Note	Regnskap 2018	Revidert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
Investeringer i anleggsmidler		365 542 855	532 258 358	644 350 000	456 527 088
Utlån og forskuttering		136 565 329	160 000 000	160 000 000	169 179 150
Kjøp av aksjer og andeler	5	11 820 341	12 000 000	12 000 000	10 978 598
Avdrag på lån		158 134 336	112 947 331	60 000 000	317 524 525
Avsetninger	6	3 211 648	3 156 830		874 918
Årets finansieringsbehov		675 274 509	820 362 519	876 350 000	955 084 279
Finansiert slik:					
Bruk av lånemidler		452 496 718	602 374 396	680 000 000	565 504 346
Inntekter fra salg av anleggsmidler		10 858 870	25 501 822	46 600 000	33 361 698
Tilskudd til investeringer		13 421 629	20 308 883	16 750 000	124 618 038
Kompensasjon for merverdiavgift		45 709 923	48 114 540	49 000 000	54 636 143
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner		112 760 558	71 960 000	60 000 000	100 811 803
Andre inntekter		956 000	-		39 740 046
Sum ekstern finansiering		636 203 698	768 259 641	852 350 000	918 672 073
Overført fra driftsregnskapet		20 828 341	21 008 000	21 000 000	8 206
Bruk av avsetninger	6	18 242 470	31 094 878	3 000 000	36 403 999
Sum finansiering		675 274 509	820 362 519	876 350 000	955 084 279
Udekket/udisponert		0	0	0	0

Regnskapsskjema 2B - Investering

	Investerings- utgift 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Revidert budsjett 2018 (inkl. budsjettendringer i 2018 og rebevilgning fra 2017)
Kommuneområde samfunn			
Kultur			
Sarpsborg scene- helhetlig plan fase 1	4 124 444	4 000 000	3 982 938
Sarpsborg scene- helhetlig plan fase 2	7 979 729	45 200 000	12 582 648
Sarpsborg scene underetasje	42 290	3 000 000	3 433 080
Kunstisbanen, oppgradering av baneanlegg	56 387		370 516
Sandbakken idrettsarena	33 804 454	42 000 000	37 828 795
Tilpasninger idrettsbygg	601 299	500 000	500 000
Kulturskole nye lokaler	147 003		369 064
Nytt Bibliotek (Forprosjekt)	599 574	2 000 000	2 000 000
Weltschmerz skulptur	536 427		571 794
Utvikling av Landeparken	25 000	300 000	300 000
Plan og samfunnsutvikling			
Hovedveinett for sykkel			617 681
Kommunedelplan Sannesund - Greåker			300 000
Kommunedelplan ny bru over Sarpsfossen	226 826		
Byggesak-landbruk og kart			
Tiltaksplan Tunevannet og Isesjø			797 132
Utstyr kart og oppmåling		250 000	250 000
Kommuneområde velferd			
Kompetansesenter rus og psykisk helse			
Bofellesskap med bemanning - psykiatriboliger	18 745		
Omsorgstjenester			
Nødstrøm Borgen og Haugvoll	28 193	2 500 000	2 500 000
Tekniske anlegg og klimaskall Sarpsborg helsehus	8 907 381		20 000 000
Rehabilitering og oppgradering av Sarpsborg sykehus	298 483		984 720
Behandlingshjelpemidler- Sarpsborg helsehus			346 471
Helsehuset 1.etasje	3 900 348	4 000 000	4 000 000
Sykesignalanlegg Haugvoll	1 586 469	2 000 000	2 000 000
Kruseløkka sykehjem	6 566 945	5 000 000	5 540 786
Kjølerom Tingvoll	302 200		497 750
Forvaltning og utvikling			
Infrastruktur Bodalsjordet			-2 601 777
Modulbaserte boliger (permanente)	10 405 400	5 000 000	14 241 249
Bodalsjordet (12 leiligheter)	1 190 682	10 000 000	4 323 760
BH- Diverse planleggings- og reguleringsarbeid	185 022		868 391
Boligsosial handlingsplan	6 791 140	13 000 000	13 000 000
Boveiledning			
Utbygging Lunstikka	5 794 536	6 000 000	6 465 517
12 boliger i bofellesskap Værn	21 798 671	42 000 000	26 494 747
Holtenga Servicebolig	2 349 911		2 528 885
Kommuneområde organisasjon			
Kommunedelplan kommunikasjon	441 965	900 000	900 000
Kommunedelplan kommunikasjon- skilt og profilering		100 000	100 000
Digitale møteplasser innbyggermedvirkning		200 000	200 000
Sentral IKT infrastruktur	425 625	1 000 000	1 000 000
Fiberlinje og tilhørende utstyr Hafslundsøy			1 318 187
Fiberlinje Sandbakken -Skjoberg	48 500		328 406
Sentrale IKT-løsninger	3 380 459	3 000 000	3 000 000
Lisenser fellessystemer	451 071	500 000	500 000
Videreutvikling Sarpsborg.com	157 685	400 000	400 000
Videreutvikling sak og arkivsystem	14 950	400 000	400 000
Elektroniske arkiver og digitalisering	1 760 536	4 000 000	4 703 244
Videreutvikle intranett og søkeløsning	176 850	400 000	400 000
Økonomi			
Nye felles fagsystemer (Lønn/økonomi moduler)	123 750	500 000	500 000

	Investerings- utgift 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Revidert budsjett 2018 (inkl. budsjettendringer i 2018 og rebevilgning fra 2017)
Kommuneområde oppvekst			
Grunnskole, SFO og grunnskoleopplæring for			
Ny sentrumsskole, Sandesundveien	162 922		186 740
Handlingsprogram IKT skoler og barnehager 2017-2020	6 519 142	7 000 000	7 730 235
Nytt adm. IKT system skole og barnehage	228 539		998 343
Kapasitetstiltak oppvekst	808 396	2 000 000	2 000 000
Nye lokaler Avdeling studio	445 038	3 000 000	-538 070
Utredning og utbedring av arbeidsplasser ved skolene	48 389	6 000 000	24 396
Utbedring arbeidsplasser Hafslundsøy	12 506 483	13 000 000	12 814 909
Lærerarbeidsplasser - Borgen skole	1 084 701		2 600 000
Lærerarbeidsplasser- Hannestad skole			1 500 000
Lærerarbeidsplasser og garderobefasiliteter- Varteig	1 228 801		2 100 000
Forprosjekt skole vest	250 922		970 688
Ny skole vest	42 932		542 412
Omgjøre Alvimhaugen BH til skolelokaler	9 259 695	6 000 000	10 383 348
Aktivitetsanlegg Sandesundsveien skole	729 406		425 000
Pedagogiske leker- Hannestad skole	131 827		132 000
Barnehage			
Ny barnehage sentrum	1 796 348		2 601 162
Ny barnehage Skjoberg	293 512		967 740
Innkjøp utstyr St.Olav barnehage	207 733		200 000
IKT-satsing	179 239		200 000
Kommuneområde teknisk			
Park			
1000-års stien/opprustning innfartsårer			93 259
Kulås, vannskulptur	114 097		340 759
Kulås Amfi	61 030		272 411
Opparbeidelse pilegrimsområde Borgarsyssel	248 649	400 000	400 000
Lys-parker og plasser	66 255		1 100 000
Oppgradering av område rundt Byens brygge	598 820	600 000	600 000
Utvikling av Glengshølen - forlenge bryggesti	1 362 279	1 000 000	4 700 000
Oppgradering Sandvika	1 294 590	500 000	1 600 000
Oppgradering Øketangen	369 946		370 000
Oppgradering Dusa	17 425		680 000
Joggesti og idrettspark i Kulås	313 084		457 854
Oppgradering av kirkeparken og inngangspartiet til Kulås	1 327 848		3 000 000
Oppgradering utearealer- Varteig, Kruseløkka,	3 554 957		3 500 000
Båt/Rescuerunner , Sansepark Tingvoll, tiltak for lek	958 694		1 350 000
Vann			
Uforutsette prosjekter vann	110 525	2 000 000	2 000 000
Vannledningsnett			
Vannledning Ingerøy-Røsneskilen (Halden)	262 911		1 867 466
Vannledning Furuholmen - Varteigveien	43 700		-195 405
Vannledning ny gangbru Hafslundsøy - Opsund			-133 882
Vannledning Brunsby - Bøkrysset	147 168		239 883
Vannledning Bøkrysset - Brenneveien	43 700		-329 792
Vannledning Varteigveien - Kinndalveien	58 852		-17 338
Vannledning Baterød- Elvestad (Nipa)	386 649	40 000 000	554 560
Vannledning Elvestad-Brysemyr (Nipa)	130 496	6 000 000	665 830
Vannledning Sikkellandsveien - Lindemarkveien	262 641	1 000 000	1 466 438
Vannledning Elvestad- Isefoss (Nipa)	18 326		458 193
Vannledning Klavestadhaugen (separering)	9 203 915	9 000 000	7 462 228
Vannledning Klavestadhaugen-Sandbakken (separering)	5 369 441	14 000 000	7 646 728
Sanering Olsokveien	3 300 667	2 500 000	3 289 335
Separering Ringgt/Krusesgt/Tordensgt/Dovregata	3 050 015	2 100 000	3 304 012
Separering Albert Moskausv/Sarpsborgvn	134 068	2 500 000	2 500 000
Separering Lundgårds vei	7 048	200 000	200 000
Ringledning Elvestad- Høgeveien, Rundkjøring RV111	195 713		220 700
Separering Brusevoldbekken (sone 404)	327 643	1 000 000	1 000 000
Separering Kalabekken	239 471	500 000	500 000
Vanddel av avløpstiltak Guslund/Hauge/Bede	136 460	500 000	500 000
Tunevannet sydøst e.1a	404 316	2 000 000	2 000 000
Tunevannet sydøst e.1b	56 387	500 000	500 000
Tunevannet sydøst e.1c	10 310		
Separering Elvegata/alegata	130 484	200 000	200 000

	Investerings- utgift 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Revidert budsjett 2018 (inkl. budsjettendringer i 2018 og rebevilgning fra 2017)
Vannledning Tunejordet vest	3 588 292	4 500 000	3 209 301
Vannledning Maugestensveien- Finnestad 1.e	95 071	1 800 000	1 800 000
Vannledning Maugestensveien- Finnestad 2.e	81 013	2 200 000	2 200 000
Vannledning rv.109	75 442		316 211
Vannledning Pellygata	769 554	9 000 000	1 312 089
Vannledning Høk-Døle	230 354		301 155
Vannled separering Sandesundsveien-	461 684	100 000	66 438
Vannled separering St.Mariesgate,Sverdruppsgate-	402 993		82 927
Vannled separering Rosenkrantzgate	190 181		867 733
Iseveien - Kampenes		1 400 000	1 400 000
Vannledning Klokkerskogen	875 677	1 750 000	1 750 000
Tekniske installasjoner vann			
Oppgradering trykkforsterkere Opstadveien			1 000 000
Oppgradering trykkforsterkere Vemerveien		1 000 000	1 000 000
Oppgradering trykkforsterkere Hasleåsen			1 000 000
Oppgradering trykkforsterkere Hevingen		1 000 000	1 000 000
Pumpestasjon Elvestad (Nipa)	18 326	1 500 000	1 782 868
Oppgradering trykkforsterkere Nygårdsveien	14 097		1 000 000
Oppgradering trykkforsterkere og annet utstyr	83 411		
Utrede høydebasseng Stikkaåsen	272 947	500 000	500 000
Utrede høydebasseng søndere Skieberg	217 987	500 000	500 000
Sammenkobling reservevann Gaupefaret høydebasseng		500 000	500 000
Nytt vannverk Isesjø/kapasitetsøkning Baterød	226 948	2 500 000	2 493 778
Reservestrømsaggregater i vannforsyningen		1 000 000	1 000 000
Elektro system Isesjø	1 261 790	1 500 000	1 500 000
Nødvannskontainere	202 826	500 000	500 000
Avløp			
Uforutsette prosjekter avløp	364 288	2 000 000	2 000 000
Avløpsnett			
Avløpsledning Baneveien - Nordbergveien	1 877 850		1 779 935
Avløpsledning ny Gangbru Hafslundsøy- Opsund			-158 513
Avløpsledning Bryggeriet- Elvestad (Nipa)	98 326	32 000 000	714 585
Avløpsledning Bryggeriet-Elvestad e.2 (Nipa)	18 326		483 858
Avløpsledning Elvestad- Isefoss (Nipa)	19 371		229 410
Avløpsledning Tunejordet Vest	14 808 689	14 500 000	14 145 983
Sanering Olsokveien	3 314 159	2 500 000	3 424 367
Separering Ringgt/Krusesgt/Tordensgt/Dovregata	3 026 220	2 100 000	3 318 413
Separering Albert Moskausv/Sarpsborgvn	127 507	2 500 000	2 500 000
Separering Lundgårdsvei	7 048	200 000	200 000
Avløpsledning Klavestadhaugen (separering)	8 981 846	9 000 000	8 709 697
Avløpsledning Klavestadhaugen-Sandbakken	6 670 610	14 000 000	6 441 166
Avløpsledning Elvestad-Brysemyr (Nipa)	110 726	7 500 000	907 680
Separering Brusevoldbekken	314 390	1 000 000	1 000 000
Separering Kalabekken	266 043	500 000	500 000
Avløpstiltak Guslund/Hauge/Bede	121 413	500 000	500 000
Tunevannet sydøst e.1a	129 330	2 000 000	2 000 000
Tunevannet sydøst e.1b	56 387	500 000	500 000
Separering Elvegata/alegata	130 484	200 000	200 000
Separeringsledning Dovresgt-Torsbekkdalen	28 193		988 813
Avløpsledning fv.109	36 665		316 211
Avløpsledning Pellygata	761 597	9 000 000	1 325 741
Separering Sandesundsveien-Valkyriegata/Holbergsgate	441 885	100 000	100 000
Separering St.Mariesgate,Sverdruppsgate-Volldgata	392 517		93 944
Separering Rosenkrantzgate	214 185		917 575
Avløpsledning Klokkerskogen	786 313	1 750 000	1 750 000
Tekniske installasjoner avløp			
Oppgradering avløpspumpestasjoner inkl. gamle Alvim	388 954		3 647 415
Pumpestasjon Elvestad (Nipa)	26 876	3 000 000	565 848
Oppgradering Slambygg 1 (Alvim renseanlegg)	936 533	10 000 000	2 601 381
Oppgradering avløpspumpestasjoner	409 073	3 000 000	3 000 000
Ny avløpsstasjon ved Elvegata	164 372		
Lundeveien-Moene (inkl. vann)	993 182		1 142 855
Brunsbj- Bøkrysset	425 892		1 593 241
Bøkrysset - Brenneveien	359 332		852 865
Furuholmen - Varteigveien	671 311		600 770
Varteigveien - Kinndalsveien	875 112		1 657 297

	Investerings- utgift 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Revidert budsjett 2018 (inkl. budsjettendringer i 2018 og rebevligning fra 2017)
Bråtenåsen- Bergbykroken	239 668	1 500 000	1 688 707
Sikkelandsveien - Lindemarkveien	228 751	1 000 000	2 188 708
Iseveien - Kampenes	11 478	1 000 000	1 288 708
Maugestensveien- Finnestad 1.e	81 013	2 700 000	2 700 000
Maugestensveien- Finnestad 2.e	81 013	3 500 000	3 500 000
Avfallsbehandling			
Innsamling av glass- og metallemballasje		4 000 000	
Nedgravde avfallsbeholder for avfall		4 000 000	4 000 000
Innsamling av hageavfall (beholdere)		500 000	
Samferdsel			
Oppgradering av veilys private veier			1 193 155
Rehabilitering av p-plasser/p-automater	1 006 504		887 638
Opsund bru gang og sykkelvei	355 747	1 000 000	-5 195 508
Gang og sykkelvei Hafslundsøy- Opsund	7 909 486		8 817 075
Gang, sykkel og kollektiv sentrum - inkl. Pellygata	799 752	9 000 000	1 875 078
Sentrumsqater med gang og sykkeltiltak		2 000 000	2 000 000
Utrede parkeringshus	541 627	700 000	700 000
Gang og sykkelvei Rådhusveien		1 100 000	1 100 000
Gang og sykkelvei rute 3 sentrum			267 253
Boligsoneparkering og langtidsparkering	4 977 272		3 980 687
Universell utforming av bysentrum	913 513	1 000 000	1 000 000
Gang og sykkelveier inkl. gatelys (Sykkelbyen Nedre)	405 212	500 000	542 573
Oppgradering av kommunale veier	9 185 465	9 100 000	9 100 000
Oppgradering Fjellidalveien	1 302 174	1 700 000	1 700 000
Oppgradering Sandesundsveien-	481 847	200 000	200 000
Oppgradering St.Mariesgate,Sverdruppsgate-Volldgata	521 139		-1 563 570
Oppgradering Rosenkrantzgate	205 639		3 127 734
Oppgradering Opstadveien	191 156		-551 550
Oppgradering Ågårdveien	2 063 836	2 000 000	2 063 835
Oppgradering Olsokveien	4 119 718	3 000 000	1 905 598
Oppgradering Ringgt/Krusesgt./Tordensgt/Dovregata	3 789 779	1 500 000	3 251 943
Oppgradering Albert Moskausv./Sarpsborgveien	158 329	1 000 000	1 000 000
Oppgradering Lundegårdsvei	7 048	100 000	100 000
Universell utforming av bussholdeplasser	910 001	900 000	900 000
Gatelys tiltak	1 782 060	4 100 000	4 100 000
Veidel av uforutsette kabel og ledningsprosjekt	2 672 883	4 000 000	4 000 000
Hovedsykkelplanen	417 471	2 500 000	2 500 000
Etablering av bussholdeplass Grålum		700 000	700 000
Sykkelfelt i sentrum	292 840	3 000 000	3 000 000
Sykkelparkering Sarpsborg sentrum			1 200 000
Parkeringsplass Borregaardsbakken	1 218 899		1 800 000
Områdereguleringsplan Grålum	631 846	1 200 000	1 200 000
Gang og sykkelvei Navestadveien	180 866		180 867
Gang og sykkelvei Vingulmorkveien	1 163 357		1 156 143
Trafikksikkerhetstiltak (trygge)	5 526 999	5 000 000	5 000 000
Boligsoneparkering 2019-2020	9 175		
Brannvesenet			
Nytt øvingsområde brannvesen	382 276		324 890
Verksted og transport			
Biler og maskiner, vann og avløp	1 236 661	1 100 000	1 100 000
Lastebil vann og avløp	1 518 852	1 750 000	1 750 000
Biler og beredskap brann	6 314 659	5 900 000	5 900 000
Biler og maskiner vei/grønt	1 821 000	1 400 000	1 400 000
Biler maskiner og annet teknisk utstyr	6 939 587	6 000 000	6 000 000
Biler og maskiner renovasjon	2 645 403	3 600 000	3 600 000
Salg av biler og maskiner	174 313		
Eiendom			
Oppgradering av administrasjonsbygg	1 147 536		3 225 622
Oppgradering av låssystemer	104 533	200 000	317 961
Borgen skole, etterisolere	797 075		794 694
Ventilasjon Varteig Gymsal	42 290		1 123 855
Riving av bygg	854 118	1 000 000	1 000 000
Kjøleanlegg Ungdomshallen	6 031 504	5 500 000	5 500 000
Ny forskrift tilfluktsrom	85 683	600 000	600 000
Oppgradere elektriske anlegg	841 682	1 000 000	1 000 000

	Investerings- utgift 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Revidert budsjett 2018 (inkl. budsjettendringer i 2018 og rebevilgning fra 2017)
Hafslund skoler varmpumpe	108 968		278 309
Fyrom Kurland skole	202 512		-730 216
Varmpumpe Torsbekkdalen	54 229		94 752
Tune adm.bygg oppgradere fyrom	14 097	500 000	466 438
Borgen skole, SD-anlegg	264 498		265 271
Ullerøy skole, SD-anlegg og ventilasjon		800 000	800 000
Kurland skole, SD-anlegg	353 930		386 682
Varteig skole, SD-anlegg	589 627		615 524
Hafslund skoler, SD-anlegg	723 746		642 585
Ventilasjon Sandbakken	477 055		474 014
Jelsnes skole, SD-anlegg	247 192		266 438
Sarpsborg rådhus, ventilasjon og varmeanlegg	153 601	3 000 000	3 142 157
Rehabilitering og sikring av bygg	1 616 400	1 500 000	1 500 000
Rehabilitering, miljø- og sikringstiltak på Sarpsborg Heiser	5 946 145		5 000 000
	900 381	1 500 000	1 500 000
Forskriftskrav (Brann, legionella m.m)	1 089 150	1 000 000	1 000 000
Universell utforming kom. bygg	735 948	1 000 000	1 000 000
Rehabilitering Sarpsborghallen- svømmehall	1 216	1 000 000	1 430 558
Overtagelse av eiendommer fra Borregaard			-303 165
Opparbeidelse næring- og boligfelt Kløvningsten	975 516		-3 572 819
Regulering og opparbeidelse Tune senter II			203 018
Sd- anlegg ungdomshallen			600 000
Overtakelse av Ungdomshallen	519 447		644 568
Regulering boligfelt Maugesten	172 080		809 127
Regulering / utvikling Yvenåsen	538 320	4 000 000	4 479 314
Opparbeidelse boligfelt Navestad/Berg (del 1.)	1 839 898	41 500 000	1 492 800
Prosjektering og veiforbindelse Kampenesmosen	232 140	4 500 000	500 000
Strategisk oppkjøp og utvikling av eiendom	5 394 360	10 000 000	10 000 000
Utvikling av Kvartal 261	49 051		675 389
Flytting av travpark og utvikling av boligområde på Kala			99 940
Regulering og prosjektering av boligområde og Lysløype- makebytte (kjøp gnr 2061 bnr 6)	452 163		1 830 019
Sarpsborghallen SD- anlegg		1 000 000	2 143 170
Salg av kommunal eiendom	692 199		
Kirken			
Brannsikring ei-anlegg			636 192
Opparbeidelse av gravlund Hafslund	725 710		-769 231
Utbedring av kirketak	1 751 854		4 671 077
Digitalisering av kartverk på kirkegårdene		500 000	500 000
Maskiner og utstyr	250 000	250 000	250 000
Kartlegging av utbedringsbehov kirkebygg	235 543		315 188
Avrundning	-9		
Sum	365 542 855	644 350 000	532 258 358

Hovedoversikt – balanseregnskapet

	Note	Regnskap 2018	Regnskap 2017
Eiendeler		11 773 860 461	11 212 452 800
Anleggsmidler		10 530 174 736	9 964 284 626
Faste eiendommer og anlegg	12	4 708 603 414	4 573 355 530
Utstyr, maskiner og transportmidler	12	278 216 077	270 778 452
Utlån		859 765 017	832 521 813
Aksjer og andeler	5	120 725 012	108 904 671
Pensjonsmidler	2	4 562 865 217	4 178 724 161
Omløpsmidler		1 243 685 725	1 248 168 174
Kortsiktige fordringer		288 158 755	301 614 009
Premieawik	2	253 203 783	231 992 179
Aksjer og andeler	13	318 135 387	313 634 950
Sertifikater		-	-
Obligasjoner		-	-
Kasse, postgiro og bankinnskudd		384 187 800	400 927 036
Egenkapital		1 621 272 754	1 366 174 206
Disposisjonsfond	6	346 598 274	284 963 154
Bundne driftsfond	6	60 254 978	73 461 749
Ubundne investeringsfond	6	18 898 504	18 898 504
Bundne investeringsfond	6	6 256 967	3 045 319
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Drift ¹⁾		15 598 469	15 598 469
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Investering ¹⁾		-7 449 345	-7 449 345
Regnskapsmessig mindreforbruk		30 882 628	92 364 041
Kapitalkonto	7	1 150 232 279	885 292 315
Gjeld		10 152 587 706	9 846 278 594
Langsiktig gjeld		9 539 457 470	9 231 004 042
Pensjonsforpliktelse	2	5 251 885 046	5 092 640 292
Ihendehaverobligasjonslån	14	963 320 000	1 145 599 000
Sertifikatlån	14	1 356 270 000	1 056 270 000
Andre lån	14	1 967 982 424	1 936 494 750
Kortsiktig gjeld		613 130 236	615 274 552
Annen kortsiktig gjeld		604 645 057	610 034 604
Premieawik	2	8 485 179	5 239 948
Sum egenkapital og gjeld		11 773 860 461	11 212 452 800
Memoriakonti		167 246 411	152 851 705
Ubrukte lånemidler		159 515 013	152 011 731
Andre memoriakonti		7 731 398	839 974
Motkonto for memoriakontiene		167 246 411	152 851 705

¹⁾ AK = Arbeidskapital

Økonomisk oversikt – driftsregnskapet

	Regnskap 2018	Revidert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
Driftsinntekter				
Brukerbetalinger	128 572 315	129 957 000	129 957 000	124 674 873
Andre salgs- og leieinntekter	382 240 152	351 808 000	350 783 000	380 473 979
Overføringer med krav til motytelse	443 577 491	320 689 552	305 249 000	420 410 473
Rammetilskudd	1 626 832 451	1 608 400 000	1 588 400 000	1 595 990 375
Andre statlige overføringer	117 878 337	117 878 635	111 909 000	135 860 149
Andre overføringer	8 486 578	-	-	3 089 156
Skatt på inntekt og formue	1 341 954 234	1 346 191 000	1 349 191 000	1 282 142 053
Eiendomsskatt	210 751 876	212 500 000	212 500 000	188 437 863
Andre direkte og indirekte skatter	10 673 904	-	-	8 491 678
Sum driftsinntekter	4 270 967 337	4 087 424 187	4 047 989 000	4 139 570 598
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	2 204 505 795	2 125 463 200	2 107 159 000	2 075 556 056
Sosiale utgifter	587 182 021	605 989 099	600 143 000	560 522 926
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	544 468 173	461 097 574	450 763 000	526 253 646
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	490 011 616	481 705 000	480 905 000	480 138 857
Overføringer	245 896 527	200 598 848	191 871 000	226 993 326
Avskrivninger	207 109 780	197 000 000	197 000 000	200 368 421
Fordelte utgifter	-66 075 213	-46 537 000	-46 537 000	-58 759 146
Sum driftsutgifter	4 213 098 699	4 025 316 721	3 981 304 000	4 011 074 086
Brutto driftsresultat	57 868 638	62 107 466	66 685 000	128 496 512
Finansinntekter				
Renteinntekter og utbytte	37 701 328	39 500 000	36 500 000	36 518 802
Gevinst på finansielle instrumenter	4 580 624	-	-	6 118 520
Mottatte avdrag på utlån	1 263 361	1 200 000	1 200 000	1 323 233
Sum eksterne finansinntekter	43 545 313	40 700 000	37 700 000	43 960 555
Finansutgifter				
Renteutgifter og låneomkostninger	129 045 927	130 600 000	130 600 000	135 104 529
Tap på finansielle instrumenter	-	-	-	-
Avdrag på lån	152 656 990	154 200 000	153 200 000	156 445 735
Utlån	803 067	1 500 000	1 500 000	1 586 782
Sum eksterne finansutgifter	282 505 984	286 300 000	285 300 000	293 137 046
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-238 960 671	-245 600 000	-247 600 000	-249 176 492
Motpost avskrivninger	207 109 780	197 000 000	197 000 000	200 368 421
Netto driftsresultat	26 017 747	13 507 466	16 085 000	79 688 442
Interne finanstransaksjoner				
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	92 364 041	92 364 041	-	114 693 517
Bruk av disposisjonsfond	35 703 092	19 487 174	4 486 000	32 175 367
Bruk av bundne fond	43 236 684	11 915 000	7 644 000	37 530 145
Sum bruk av avsetninger	171 303 817	123 766 215	12 130 000	184 399 029
Overført til investeringsregnskapet	20 828 341	21 008 000	21 000 000	8 206
Avsatt til disposisjonsfond	115 580 682	115 580 681	6 530 000	140 477 517
Avsatt til bundne fond	30 029 914	685 000	685 000	31 237 707
Sum avsetninger	166 438 937	137 273 681	28 215 000	171 723 430
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	30 882 628	0	0	92 364 041

Økonomisk oversikt – investeringsregnskapet

	Regnskap 2018	Revidert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
Inntekter				
Salg av driftsmidler og fast eiendom	10 858 870	25 501 822	46 600 000	33 361 698
Andre salgsinntekter	956 000	-	-	30 000
Overføringer med krav til motytelse	4 672 339	11 960 000	-	14 309 216
Kompensasjon for merverdiavgift	45 709 923	48 114 540	49 000 000	54 636 143
Statlige overføringer	12 486 629	19 350 000	16 750 000	114 522 538
Andre overføringer	935 000	958 883	-	10 095 500
Renteinntekter og utbytte	-	-	-	39 710 046
Sum inntekter	75 618 761	105 885 245	112 350 000	266 665 141
Utgifter				
Lønnsutgifter	1 030 470	1 732 000	1 732 000	1 718 370
Sosiale utgifter	369 627	-	-	606 051
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	316 073 032	475 923 132	592 868 000	386 383 221
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	73 100	-	-	-
Overføringer	47 047 489	54 603 226	49 750 000	66 856 030
Renteutgifter og omkostninger	949 137	-	-	963 417
Fordeelte utgifter	-	-	-	-
Sum utgifter	365 542 855	532 258 358	644 350 000	456 527 088
Finansstransaksjoner				
Avdrag på lån	158 134 336	112 947 331	60 000 000	317 524 525
Utlån	136 565 329	160 000 000	160 000 000	169 179 150
Kjøp av aksjer og andeler	11 820 341	12 000 000	12 000 000	10 978 598
Dekning av tidligere års udekket	-	-	-	-
Avsatt til ubundne investeringsfond	-	3 156 830	-	220 000
Avsatt til bundne investeringsfond	3 211 648	-	-	654 918
Sum finansieringstransaksjoner	309 731 654	288 104 161	232 000 000	498 557 190
Finansieringsbehov	599 655 748	714 477 274	764 000 000	688 419 138
Dekket slik:				
Bruk av lån	452 496 718	602 374 396	680 000 000	565 504 346
Salg av aksjer og andeler	-	-	-	-
Mottatte avdrag på utlån	108 088 219	60 000 000	60 000 000	86 502 587
Overført fra driftsbudsjettet	20 828 341	21 008 000	21 000 000	8 206
Bruk av disposisjonsfond	18 242 470	31 094 878	3 000 000	17 957 442
Bruk av bundne driftsfond	-	-	-	-
Bruk av ubundne investeringsfond	-	-	-	18 226 557
Bruk av bundne investeringsfond	-	-	-	220 000
Sum finansiering	599 655 748	714 477 274	764 000 000	688 419 138
Udekket/udisponert	0	0	0	0

Note 1 – Endring i arbeidskapital

	Note	2018	2017	2016
Anskaffelse av midler		4 950 716 349	5 102 203 226	4 733 723 362
Anvendelse av midler		4 960 557 763	5 058 052 071	4 650 180 858
Anskaffelse minus anvendelse		-9 841 415	44 151 155	83 542 504
Endring ubrukte lånemidler		7 503 282	-63 737 346	-94 462 370
Endring i arbeidskapital		-2 338 133	-19 586 192	-10 919 866
Endring kortsiktige fordringer		(13 455 255)	71 336 770	-13 464 781
Endring premieavik		21 211 604	-3 869 105	-7 978 204
Endring aksjer og andeler	13	4 500 438	-31 495 870	65 470 594
Endring ihendehaverobligasjoner og sertifikater		-	0	
Endring betalingsmidler		(16 739 236)	44 499 277	-63 711 259
Sum endring omløpsmidler		-4 482 449	80 471 072	-19 683 650
Sum endring kortsiktig gjeld		2 144 316	-100 057 264	8 763 784
Endring arbeidskapital		-2 338 133	-19 586 192	-10 919 866

Note 2 – Pensjonsforpliktelser

Pensjonsordningen

Sarpsborg kommune har en kollektiv pensjonsordning i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) som sikrer tariffestet pensjon for de ansatte. For lærere i grunnskolen har kommunene tilsvarende ordning i Statens pensjonskasse (SPK). Pensjonsordningen omfatter alders, uføre-, ektefelle-, barnepensjon samt AFP/tidligpensjon. Pensjonene samordnes med utbetalingene fra folketrygden i de tilfeller regelverket krever det.

AFP-uttak

For AFP 62-64 kan arbeidsgiver velge utjevning, 50% utjevning/selvrisiko eller kun selvrisiko. For AFP 65-66 kan foretak uten tariffavtale velg 50 % utjevning/selvrisiko eller kun selvrisiko. Sarpsborg kommune har 100 % utjevning på både AFP 62-64 år og AFP 65-66 år.

Pensjonskostnad	KLP		SPK	
	2017	2018	2017	2018
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	181 121 918	193 581 607	37 518 109	40 366 739
+ Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	169 493 132	175 087 016	23 231 375	24 877 499
= Brutto pensjonskostnad	350 615 050	368 668 623	60 749 484	65 244 238
- Forventet avkastning på pensjonsmidlene	158 591 893	173 450 868	17 343 634	18 519 860
= Netto pensjonskostnad (ekskl. adm.)	192 023 157	195 217 755	43 405 850	46 724 378
+ Sum amortisert premieavvik	36 520 849	39 335 323	-793 599	-649 690
+ Administrasjonskostnad	14 070 432	14 839 928	1 273 455	1 352 729
= Samlet pensjonskostnad (inkl. adm.)	242 614 438	249 393 006	43 885 706	47 427 417

Årets netto pensjonskostnad er nåverdien av årets pensjonsopptjening tillagt rentekostnader av påløpte pensjonsforpliktelser, fratrukket forventet avkastning på pensjonsmidlene. Netto pensjonskostnad tillagt administrasjonskostnad og sum amortisert premieavvik utgjør samlet pensjonskostnad.

Premieavvik

Sarpsborg kommune har valgt 7 års amortiseringstid.

Premieavvik	KLP		SPK	
	2017	2018	2017	2018
Innbetalt premie/tilskudd (ekskl. adm.)	225 153 029	253 143 441	43 314 212	43 230 490
- Netto pensjonskostnad (ekskl. adm.)	192 023 157	195 217 755	43 405 850	46 724 378
= Årets premieavvik	33 129 872	57 925 686	-91 638	-3 493 889
AGA av premieavviket	4 671 312	8 167 522	-12 921	-492 638
AGA av innbetalt premie/tilskudd (inkl. adm.) (arbeidsgivers andel)	33 055 898	37 029 942	6 161 124	6 160 509

Hvis innbetalt premie/tilskudd overstiger netto pensjonskostnad, skal premieavviket inntektsføres og balanseføres mot kortsiktig fordring. Motsatt, hvis innbetalt premie/tilskudd er lavere, skal premieavviket utgiftsføres og balanseføres mot kortsiktig gjeld. Virkningen i regnskapet blir dermed at det utgiftsføres et annet beløp enn faktisk innbetaling, nemlig pensjonskostnaden.

	KLP	SPK
Akkumulert og amortisert premieavvik	2018	2018
Akkumulert premieavvik 31.12.2017	203 323 558	-4 592 418
+ Årets premieavvik	57 925 686	-3 493 889
- Sum amortisert premieavvik	39 335 323	-649 690
= Akkumulert premieavvik 31.12.2018	221 913 921	-7 436 617
AGA av amortisert premieavvik	5 546 281	-91 606

Balanseførte størrelser

	KLP		SPK	
	Estimat 31.12.2017	Estimat 31.12.2018	Estimat 31.12.2017	Estimat 31.12.2018
Balanseført pensjonsforpliktelse				
Brutto påløpt pensjonsforpliktelse	4 338 168 491	4 479 557 144	641 533 872	687 181 715
- Pensjonsmidler	3 726 779 755	4 081 781 043	451 944 396	481 084 163
= Netto forpliktelse (før AGA)	611 388 736	397 776 101	189 589 476	206 097 553
AGA av (balanseført) netto forpliktelse	86 205 812	56 086 430	26 732 116	29 059 755

Det skal foretas en ny beregning av pensjonsforpliktelsene som ble balanseført i foregående års regnskap. Ved ny beregning skal oppdaterte grunnlagsdata og årets forutsetninger legges til grunn. Avviket mellom avlagte tall for pensjonsforpliktelse i foregående år og ny beregning kalles årets estimatavvik for pensjonsforpliktelse. Avviket mellom avlagte tall for pensjonsmidlene i foregående år og faktiske pensjonsmidler kalles årets estimatavvik for pensjonsmidlene.

	KLP 2018	SPK 2018
Spesifikasjon av brutto pensjonsforpliktelse UB - estimat		
Brutto pensjonsforpliktelse IB 1.1 samt fisjon/fusjon	4 338 168 491	641 533 872
+ Estimataavvik forpliktelse IB 1.1	-81 869 419	-19 596 394
= Faktisk forpliktelse IB 1.1	4 256 299 072	621 937 478
+ Årets opptjening	193 581 607	40 366 739
+ Rentekostnad	175 087 016	24 877 499
- Utbetalinger	145 410 551	
= Brutto pensjonsforpliktelse UB 31.12. - Estimert	4 479 557 144	687 181 715

	KLP 2018	SPK 2018
Spesifikasjon av brutto pensjonsmidler UB - estimat		
Brutto pensjonsmidler IB 1.1 samt fisjon/fusjon	3 726 779 755	451 944 396
+ Estimataavvik midler IB 1.1	73 817 530	-32 610 582
= Faktisk pensjonsmidler IB 1.1	3 800 597 285	419 333 814
+ Innbetalt premie/tilskudd (inkl. adm.)	267 983 369	44 583 219
- Administrasjonskostnad	14 839 928	1 352 729
- Utbetalinger	145 410 551	
+ Forventet avkastning	173 450 868	18 519 860
= Brutto pensjonsmidler UB 31.12. - Estimert	4 081 781 043	481 084 163

Forutsetninger som er anvendt i beregningen for KLP:

Økonomiske forutsetninger	2017	2018
Årlig avkastning (i %)	4,50	4,50
Diskonteringsrente (risikofri rente i %)	4,00	4,00
Årlig lønnsvekst (i %)	2,97	2,97
Årlig vekst i folketrygdens grunnbeløp (i %)	2,97	2,97
Årlig vekst i pensjonsreguleringen (i %)	2,20	2,20
Forholdstallet fra KMD (departementet)	1,00	1,00

Demografiske forutsetninger

Det er for 2017 anvendt dødelighetstabellen K2013FT og KLP Uføretariff.

AFP-uttak

Kostnader til AFP er avhengig av hvor mange i hvert årskull som tar ut AFP. De langsiktige antatte uttaksandelene som er benyttet i beregningene fremkommer i tabellen nedenfor:

Andel som tar ut AFP fra 62 år		
Aldersgrense	65 år	70 år
Sykepleiere	36 %	42,5 %
Fellesordningen	36 %	42,5 %

Frivillig avgang

Det er antatt at noen arbeidstakere vil slutte i jobben:

Frivillig avgang sykepleieordningen	Alder i år	Avgang i %
	<20	25
	20-25	15
	26-30	10
	31-40	6
	41-49	4
	50-55	3
	>55	0

Frivillig avgang fellesordningen	Alder i år	Avgang i %
	<24	25
	24-29	15
	30-39	7,5
	40-49	5
	50-55	3
	>55	0

Antall personer i ordningen (per 1.1.)	2017	2018
Aktive	4 138	4 390
Fratrådte	3 641	3 902
Pensjonister	2 438	2 538

Forutsetninger som er anvendt i beregningen for SPK:

Økonomiske forutsetninger	2017	2018
Diskonteringsrente i %	4,00	4,00
Forventet lønnsvekst i %	2,97	2,97
Forventet G-regulering i %	2,97	2,97
Forventet avkastning i %	4,20	4,00

Demografiske parametre

Frivillig avgang	4,5 % for aldersgruppen 18-39 år 2 % for aldersgruppen 40-54 år 1 % for aldersgruppen 55 år og oppover
Framtidig uttak av AFP (ved fylte 62 år)	50 %
Dødelighet	K2013
Uførhet	K1963 (200 %)

Note 3 - Kommunens garantiforpliktelser

		2018	2017	Opphørsår
Borg Havn IKS	Kommunalbanken	4 479 898	4 999 900	2032
Borg Havn IKS	Kommunalbanken	14 790 000	16 734 375	2033
Borg Havn IKS	Kommunalbanken	29 280 000	33 000 000	2034
Borg Havn IKS	Kommunalbanken	24 576 000	28 000 000	2035
Borg Havn IKS	Kommunalbanken	15 708 000	17 325 000	2035
Borg Havn IKS	Kommunalbanken	41 400 000	45 625 000	2036
Borg Havn IKS	Kommunalbanken	10 643 390	12 875 065	2026
Borg Havn IKS	Kommunalbanken	18 240 000	20 000 000	2037
Borg Havn IKS	Kommunalbanken	35 100 000	0	2038
Borg Havn IKS	DNB	3 420 000	3 812 500	2027
Borg Havn IKS	DNB	3 240 000	3 750 000	2027
Borg Havn IKS	DNB	3 600 000	4 125 000	2028
Borg Havn IKS	DNB	471 994	589 994	2018
Borg Havn IKS	DNB	3 031 500	3 426 563	2020
Borg Havn IKS	KLP	3 483 000	4 353 750	2026
Bergsvingen barnehage	Husbanken	318 750	543 750	2049
Nygårdshaugen barnehage	Husbanken	422 400	633 600	2048
Tuneskipet barnehage	Husbanken	331 250	556 250	2049
Tyrihans barnehage	Husbanken	1 096 223	1 269 387	2051
Snarveien barnehage	Husbanken	7 596 826	7 991 652	2035
Eplehagen bofellesskap/SOBBL	Kommunalbanken	12 704 636	13 945 495	2027
Inspiria Science Center AS	Kommunalbanken	18 616 420	19 636 500	2037
Inspiria Science Center AS	Kommunalbanken	18 012 980	19 000 000	2037
		270 563 267	262 193 781	

Borg Havn IKS sin øvre låneramme økes med 100 millioner kroner til totalt 500 millioner kroner. Hvaler kommunes havneforvaltning tas inn i Borg Havn IKS. Inntredelsen skjer 1.1.2018 (bystyresak 116/17). Som deleier i Borg Havn hefter Sarpsborg kommune ubegrenset for 48% av selskapets forpliktelser i henhold til selskapsavtalen, jf. Lov om interkommunale selskaper §3 1. ledd.

Note 4 – Fordringer og gjeld til kommunale foretak m.m.

Navn	Fordringer	Gjeld	Kortsiktig	Langsiktig
Borg næring og eiendom AS	125 000		125 000	0
Sum	125 000	0	125 000	0

Note 5.1 – Aksjer og andeler

Navn	31.12.2018	31.12.2017
Egenkapitalinnskudd KLP	101 812 254	89 991 913
Sarpsborg Asvo AS	100 000	100 000
Fjellveien 20 leilighet A. Bjerkholdt	4 000	4 000
Greåkersalen 6 leiligheter Selvaag	73 878	73 878
Innskudd Selvaag 6 leiligheter	21 693	21 693
Kulåssentret Blå kors 16 leiligheter	1 711 000	1 711 000
Sandesundsveien 39 1 a 250.-	250	250
Lindenesgate 43 3 a 500.-	1 500	1 500
O.Haraldsonsgt. 42 b 1 a 4000,-	4 000	4 000
Sandesundsveien 39 1 a 3200.-	3 200	3 200
Hurdalsenteret 1 a 5000.-	5 000	5 000
Peer Gyntveien 34 leilighet nr. 19	25 000	25 000
Herreperveien 6 leiligheter	10 943	10 943
St. Halvards Plass 8 leiligheter	360 000	360 000
Fritjofsgate borettslag 8 leiligheter	600 000	600 000
Jutulveien 1970	36 000	36 000
Fritjofsgate trygdeboliger	420 000	420 000
Halsgate borettslag 8 andeler	800	800
Biblioteksentralen AL	12 300	12 300
Leierett yrkesskolens hybelhus	25 000	25 000
Fasanveien borettslag leil. 29/40	17 964	17 964
Filmparken AS 18655 aksjer à 1,-	18 655	18 655
Østfold Energi AS	10 000 000	10 000 000
Ørebekk SA 3 a kr 135000	405 000	405 000
Borg næring og Eiendom AS	1 945 250	1 945 250
Inspira Eiendom as 10600 a 5.-	53 000	53 000
Høisand Bad AS	130 785	130 785
Skjebergkilens Marina AS	1 300 000	1 300 000
isarpsborg AS	285 000	285 000
Alarmsentralen Brann Øst AS	1 097 040	1 097 040
Østfoldforskning AS	100 000	100 000
Nygårdshaugen barnehage 5 a 3000.-	15 000	15 000
Andeler i SOBBL	50 000	50 000
Solheimåsen vannverk	26 000	26 000
Ingedal vannverk 3 a 1500.-	4 500	4 500
Skjeberg vannverk 5 a 5000.-	50 000	50 000

I samsvar med § 8 i forskrift om årsregnskap for kommuner verdsettes anleggsmidler til opprinnelig anskaffelseskost. Det foretas nedskrivning til virkelig verdi ved eventuelle verdifall som ikke forventes å være forbigående.

Note 5.2 Kjøp og salg av aksjer og andeler

Foruten egenkapitalinnskudd i KLP har det ikke vært endringer i aksjer og andeler i 2018.

Note 6.1 Avsetninger og bruk av avsetninger

Tekst	2018	2017	2016
Avsetninger	148 822 244	172 590 142	145 477 320
Bruk av avsetninger	-97 182 246	-106 109 511	-101 307 869
Netto avsetning	51 639 998	66 480 631	44 169 451

Note 6.2 Avsetning til og bruk av fond

	Regnskap 2018
Disposisjonsfond:	
Disposisjonsfond pr. 01.01.18	284 963 154
Avsatt til disposisjonsfond i skjema 1A driftsregnskap	113 842 943
Avsatt til disposisjonsfond i skjema 1B driftsregnskap	1 737 739
Bruk av disposisjonsfond i investeringsregnskap	-18 242 470
Bruk av disposisjonsfond i skjema 1A driftsregnskap	-2 248 901
Bruk av disposisjonsfond i skjema 1B driftsregnskap	-33 454 191
Disposisjonsfond pr. 31.12.18	346 598 274
Ubundne investeringsfond:	
Ubundne investeringsfond pr. 01.01.18	18 898 504
Avsatt til ubundne investeringsfond i investeringsregnskap	0
Bruk av ubundne investeringsfond i investeringsregnskap	0
Ubundne investeringsfond pr. 31.12.18	18 898 504
Bundne investeringsfond:	
Bundne investeringfond 01.01.18	3 045 319
Avsatt til bundne investeringsfond i investeringsregnskap	3 211 648
Bruk av bundne investeringsfond i investeringsregnskap	0
Bundne investeringsfond pr. 31.12.18	6 256 968

Bundne driftsfond:

Bundne driftsfond pr. 01.01.18	73 461 749
Avsatt til bundne driftsfond i skjema 1A driftsregnskap	118 195
Avsatt til bundne driftsfond i skjema 1B driftsregnskap	29 911 719
Bruk av bundne driftsfond i investeringsregnskap	0
Bruk av bundne driftsfond i skjema 1A driftsregnskap	-4 271 042
Bruk av bundne driftsfond i skjema 1B driftsregnskap	-38 965 643
Bundne driftsfond pr. 31.12.18	60 254 979
Samlet avsetning for alle fondstyper	148 822 244
Samlet bruk av avsetning for alle fondstyper	-97 182 246
Netto avsetning	51 639 998

Regnskap 2018

Overført fra drift til investering i skjema 1A driftsregnskap	20 820 341
Overført fra drift til investering i skjema 1B driftsregnskap	8 000

Bundne fond**Regnskap 2018**

Selvkostfond pr. 01.01.18	13 610 839
Netto avsetning selvkostfond	-11 350 177
Selvkostfond pr. 31.12.18	2 260 662
Gavefond pr. 01.01.18	3 987 643
Netto avsetning gavefond	1 332 242
Gavefond pr. 31.12.18	5 319 885

Note 7 – Kapitalkonto

		Balanse 01.01.2018	885 292 315
Salg av fast eiendom	12 824 048	Aktivering av fast eiendom og anlegg	304 414 979
Salg av maskiner/transportmidler	1 787 616	Aktivering av maskiner og transportmidler	59 991 974
Avskrivninger bygg og anlegg	156 343 047	Kjøp av aksjer og andeler	11 820 341
Avskrivning av utstyr, maskiner	50 766 733	Sosiale utlån	854 217
Nedskrivning av aksjer og andeler		KLP fellesordning og sykepleiere	384 141 056
Nedskrivning av bygg og anlegg			
Salg av aksjer og andeler		Utlån formidlingslån	136 565 329
Avdrag sosiale lån	1 314 511	Avdrag eksterne lån	310 791 326
Tap sosiale utlån	366 126		
Avdrag og innfrielse formidlingslån	108 088 219		
Tap på formidlingslån	407 486		
Bruk av midler formidlingslån	136 565 329		
Bruk av eksterne lån	315 931 390		
KLP fellesordning og sykepleiere	159 244 754		
Balanse 31.12.2018	1 150 232 279		
Sum	2 093 871 537	Sum	2 093 871 537

Sarpsborg, 02.04.2019

Unni Skaar
Rådmann

Hilde Lind
Økonomisjef

Øvrige noter i henhold til god kommunal regnskapsskikk (KRS 6)

Note 8 (KRS) – Regnskapsprinsipper og vurderingsregler

Regnskapet er utarbeidet i henhold til Kommunelovens § 48 2. ledd, Forskrift om årsregnskap for kommuner og fylkeskommuner og god kommunal regnskapsskikk slik dette fremgår av lov, forskrift og kommunale regnskapsstandarder (KRS).

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet omfatter alle økonomiske midler som disponeres for året, og anvendelsen av midlene. Alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året er tatt med i årsregnskapet for vedkommende år, enten de er betalt eller ikke når årsregnskapet avsluttes.

Tilgang og bruk av midler i løpet av året som vedrører kommunens virksomhet fremgår av driftsregnskapet eller investeringsregnskapet. Regnskapsføring av tilgang og bruk av midler bare i balanseregnskapet gjøres ikke.

Alle utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger er regnskapsført brutto. Dette gjelder også for interne finansieringstransaksjoner.

For lån er kun den delen av lånet som faktisk er brukt i løpet av året ført i investeringsregnskapet. Den delen av lånet som ikke er brukt, er registrert som memoriapost.

I den grad enkelte utgifter og inntekter ikke kan fastsettes eksakt ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen, registreres et anslått beløp i årsregnskapet. Justering i henhold til eksakt beløp foretas i det påfølgende regnskapsår.

Virkingen av endringer i regnskapsprinsipper i 2008 og senere som påvirker arbeidskapitalen er ført direkte mot konto for prinsippendringer.

Klassifisering av anleggsmidler og omløpsmidler

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for kommunen. Alle andre eiendeler er omløpsmidler. Anleggsmidler består av varige driftsmidler, finansielle anleggsmidler og immaterielle eiendeler.

Kontanter, bankinnskudd, markedsbaserte verdipapirer og fordringer knyttet til kommunens vare og tjenesteproduksjon er omløpsmidler. Normalt vil fordringene forfalle innen ett år. Markedsbaserte verdipapirer som inngår i en handelsportefølje med sikte på videresalg og omsettes på børs eller i et regulert marked, samt har god likviditet og eierspredning, klassifiseres alltid som omløpsmidler. Unntak gjelder for obligasjoner som bystyret på forhånd har bestemt skal holdes til forfall. Investering i aksjer, andeler, obligasjoner og utlån med løpetid utover ett år som ikke er finansielt motivert er klassifisert som anleggsmidler.

KRS nr 4 inneholder regler for avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet. Standarden har særlig betydning for skillet mellom vedlikehold og påkostning i forhold til anleggsmidler. Hovedregelen er at utgifter som representerer en standardheving av anleggsmiddelet utover standarden ved tidspunktet for anskaffelsen utgiftsføres i investeringsregnskapet og aktiveres på anleggsmiddelet i balansen. Utgifter som påløper for å opprettholde anleggsmiddelets kvalitetsnivå anses som vedlikehold og utgiftsføres i driftsregnskapet.

Klassifisering av gjeld

Langsiktig gjeld er knyttet til formålene i Kommunelovens § 50 med unntak av likviditetstrekkrettighet/likviditetslån, jf. Kommunelovens § 50 nr 5. All annen gjeld er kortsiktig gjeld. Neste års avdrag på utlån inngår i anleggsmidler og neste års avdrag på lån inngår i langsiktig gjeld.

Vurderingsregler

Omløpsmidler er vurdert til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Markedsbaserte finansielle omløpsmidler er vurdert til virkelig verdi. Utestående fordringer er vurdert til pålydende med fradrag for forventet tap.

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Investering i anleggsmidler aktiveres fortløpende i balansen det året investeringen er foretatt. Avskrivningene starter året etter at anleggsmiddelet er anskaffet eller tatt i bruk av virksomheten. Anleggsmidler som har begrenset økonomisk levetid, er avskrevet med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmiddelet. Avskrivningsperiodene er i tråd med § 8 i forskrift om årsregnskap og årsberetning og varierer fra 5 til 50 år avhengig av beregnet levetid for anleggsmiddelet.

Kommuner og fylkeskommuner kan legge til grunn en kortere avskrivningsperiode for det enkelte anleggsmiddel, dersom det er åpenbart at den økonomiske levetiden til anleggsmiddelet er kortere enn de fastsatte avskrivningsperiodene.

Anleggsmidler som er solgt er nedskrevet til 0 i salgsåret. Anleggsmidler som har hatt verdifall som forventes ikke å være forbigående er nedskrevet til virkelig verdi i balansen. Nedskrivningen er reversert i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

Avgrensning mellom drift og investering er gjort i henhold til KRS 4. Som investering regnes:

- a) Anskaffelse av eiendeler som er bestemt til varig eie eller bruk (> 3 år), og som er av vesentlig verdi (> kr 100 000).
- b) Påkostning på eksisterende varige driftsmidler, som er av varig og vesentlig verdi.

I tilfeller der kommuner har utgifter til utbedring av bygg og anlegg i forbindelse med offentlige brannpålegg og HMS-forskrifter er alle bygg/anlegg ansett som en vurderingsenhet. Arbeid på/utgifter til bygg/anlegg som er fullt avskrevet er ført som investering.

Opptakskost utgjør gjeldspostens pålydende i norske kroner på det tidspunkt som gjelden oppstår. Låneomkostninger (gebyrer, provisjoner mv.), samt over- og underkurs er finansutgifter og inntekter. Over- og underkurs periodiseres over lånets løpetid som kortsiktig fordring/gjeld etter samme prinsipp som gjelder for obligasjoner som holdes til forfall.

Selvkostberegninger

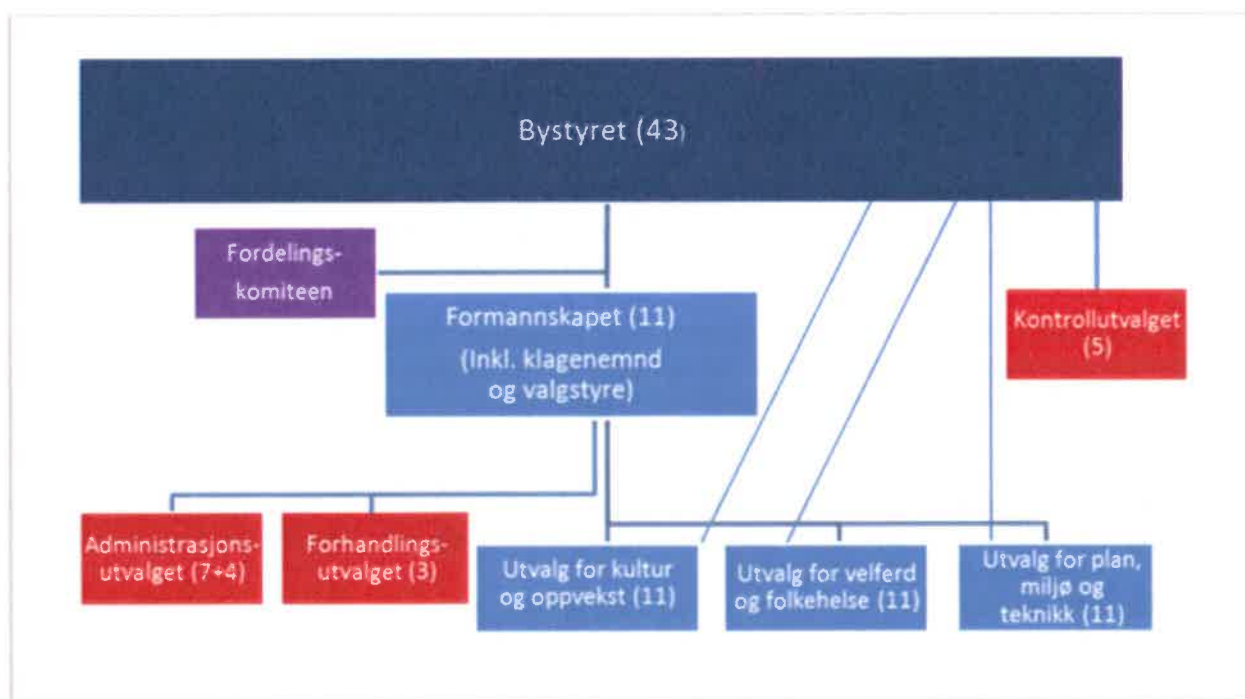
Innenfor betalte tjenester hvor selvkost er satt som den rettslige rammen for hva kommunen kan kreve av brukerbetaling, beregner kommunen selvkost etter retningslinjer gitt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet februar 2014, rundskriv H-3-14. Jfr. note 17.

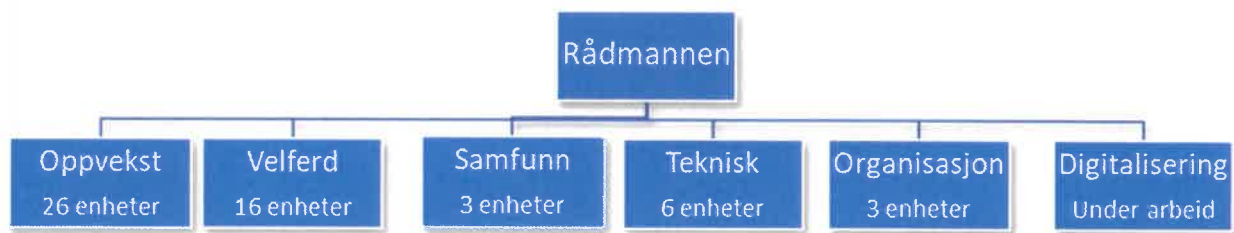
For de tjenestene kommunen selv har valgt å kreve brukerbetaling etter selvkostprinsippet følges samme retningslinjer.

Merverdiavgiftsplikt og merverdiavgiftskompensasjon

Kommunen følger reglene i Lov om merverdiavgift for de tjenesteområdene som er omfattet av loven. For kommunens øvrige virksomhet kreves merverdiavgiftskompensasjon i henhold til Lov om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner, fylkeskommuner m.m. All merverdiavgift knyttet til anskaffelser over driftsbudsjettet inntektsføres på det budsjettansvar hvor anskaffelsen er utgiftsført. All merverdiavgiftskompensasjon knyttet til investeringer er ført til inntekt i investeringsregnskapet på funksjon 850.

Note 9 (KRS) – Politisk og administrativ organisering m.m.

Kommunen har eierskap i følgende aksjeselskap, interkommunale selskap, kommunale foretak m.m. som i varierende grad utfører tjenester for kommunen og/eller hvor eierskapet er historisk eller strategisk betinget:

Interkommunale selskaper:

Borg Havn IKS
 Driftsassistansen i Østfold IKS
 Østfold Interkommunale Arkivselskap IKS
 Østfold Kommunerevisjon IKS

Aksjeselskaper:

Alarmsentral Brann Øst AS
 AS Høisand Bad
 Borg Næring og eiendom AS
 Inspiria eiendom AS
 Sarpsborg ASVO AS
 iSarpsborg AS
 Skjebergkilens Marina AS
 Østfold Energi AS
 Østfoldforskning AS
 Filmparken AS

Annet:

KLP (gjensidig selskap)
 Guldkorn SA
 Ørebekk SA
 Østfold Interkommunale Utvalg mot Akutt forurensning
 Østfold kontrollutvalgssekretariat

Note 10 (KRS) – Vesentlige poster

Ressurskrevende tjenester

Det statlige tilskuddet til ressurskrevende tjenester for 2018 er estimert til 80 millioner kroner. Beløpet er ført til inntekt i driftsregnskapet på ansvar 820. Det endelige kravet overfor staten foreligger først etter at regnskapet for 2018 er avsluttet. Avviket mellom estimat og faktisk utbetaling vil bli inntekts-/utgiftsført i 2019.

Tap på formidlingslån

Tap på formidlingslån utgjorde 92.088 kroner i 2018.

Note 11 (KRS) – Spesifikasjon av vesentlige transaksjoner

Investeringsregnskapet

Manglende finansiering

Prosjekter med merforbruk og prosjekter med manglende bevilgning/finansiering i investeringsregnskapet er finansiert ved bruk av ubrukte lånemidler tilhørende andre prosjekter.

Momskompensasjon

Momskompensasjon knyttet til investeringer i 2018 utgjør 45,7 millioner kroner. Beløpet er i sin helhet benyttet som finansieringskilde i investeringsregnskapet.

Inntekter

Det er mottatt 26,3 millioner kroner mindreinntekter enn budsjettert i investeringsregnskapet. Ubrukte lånemidler tilhørende andre prosjekter er brukt som finansieringskilde for å dekke opp for mindreinntektene. Inndekking av mindreinntektene vil bli foreslått i sak om årsregnskapet 2018.

Driftsregnskapet

Bruk av disposisjonsfond i 2018 utgjorde 16,4 millioner kroner mer enn budsjettert. Dette skyldes inntektsføring av enhetenes overskuddsfond med til sammen 17,7 millioner kroner i forbindelse med merforbruk. Dette er i henhold til reglement for overføring av over- og underskudd.

Note 12 (KRS) – Anleggsmidler

	EDB-utstyr, kontor- maskiner	Anleggs-maskiner mv.	Brannbiler, tekniske anlegg	Boliger, skoler, veier	Adm.bygg, sykehjem mv.	Ikke avskrivbare anleggsmidler	SUM
Anskaffelseskost 01.01	255 199 805	444 250 637	699 962 168	3 617 860 462	1 596 665 338	347 032 224	6 960 970 635
Årets tilgang	17 505 889	36 171 427	62 637 683	212 874 368	26 766 394	8 451 192	364 406 953
Årets avgang	0	1 787 616	0	1 044 185	0	11 779 863	14 611 664
Anskaffelseskost 31.12	272 705 694	478 634 448	762 599 851	3 829 690 646	1 623 431 732	343 703 553	7 310 765 923
Akk.avskrivninger 31.12	220 973 272	270 287 266	286 518 163	1 183 064 883	363 102 851	0	2 323 946 434
Netto akk. og rev.nedskrivninger	0	0	0	0	0	0	0
Nedskr. 31.12	0	0	0	0	0	0	0
Bokført verdi pr. 31.12	51 732 422	208 347 182	476 081 689	2 646 625 763	1 260 328 882	343 703 553	4 986 819 489
Årets avskrivninger	16 348 680	33 437 804	31 093 773	91 527 901	34 701 622	0	207 109 780
Årets nedskrivninger	0	0	0	0	0	0	0
Årets reverserte nedskrivninger	0	0	0	0	0	0	0
Økonomisk levetid	5 år	10 år	20 år	40 år	50 år	-	
Avskrivningsplan	Lineært	Lineært	Lineært	Lineært	Lineært	-	

Oversikt over salg av anleggsmidler 2018	Salgssum 2018	Deaktivering	Budsjett
Caterpillar 950 G Volvo	-466 000	0	0
John Deere 1505	-490 000	-694 906	0
Sum art 065000 Avgiftpliktig varesalg	-956 000	-694 906	0
Biler	-521 000	-1 037 461	-2 000 000
Toro 4000 D4WD klipper	-10 500	-17 750	0
John Deere F 1445	-10 250	-4 999	0
CAT M 313C 2006 mod skuff	-287 500	-32 500	0
Sarpsborg stadion - stolseter objekt 562004	-500 000	0	0
Sum art 066000 Salg av løsøre, avgiftsfritt	-1 329 250	-1 092 710	-2 000 000
Brusemyrtoppen 40 C objekt 417700	-1 732 232	-1 044 185	0
Sum art 067000 Salg av bebygde eiendommer	-1 732 232	-1 044 185	0
Makebytteavtale Sarpsborg lysløype	0	0	-5 300 000
Salg av kommunal eiendom	-179 925	-11 626 017	-15 000 000
Olsokveien 41	-220 855	-90 629	0
Olsokveien 33	-154 995	-63 217	0
Salgsinntekter Kløvvingsten	0	0	-2 000 000
Salgsinntekter Kampenes/Holteskogen	0	0	-810 239
Salg av tomter som ikke finnes i anleggsmodul	-7 241 613	0	0
Sum art 067010 Salg av tomter	-7 797 388	-11 779 863	-23 110 239

Note 13 (KRS) – Markedsbaserte finansielle omløpsmidler

Aktivklasse	Anskaffelseskost	Markedsverdi	Periodens resultatførte verdiendring	Balanseført verdi
Aksjer og andeler:				
Pengemarkedsfond	223 819 359	223 622 686	3 157 941	223 622 686
Obligasjonsfond	91 383 174	94 512 701	1 342 497	94 512 701
Total	315 202 533	318 135 387	4 500 438	318 135 387

Plasseringsporteføljens sammensetning er innenfor de rammer for risiko m.m. som følger av kommunens finansreglement.

Note 14 (KRS) Del 1 - Gjeldsforpliktelse - Investeringslån

Långiver	Hovedstol	Forfall	Rentetype	Rente
Kommunalbanken	520 963 840	09.08.2029	Nibor	1,76 %
Kommunalbanken	226 499 322	12.03.2029	Nibor	1,88 %
Kommunalbanken	341 767 000	10.04.2047	Nibor	1,66 %
Sertifikatlån	300 000 000	11.11.2019	Nibor	1,395 %
Sertifikatlån	383 000 000	01.03.2019	Nibor	1,087 %
Sertifikatlån	318 800 000	01.02.2019	Nibor	0,993 %
Sertifikatlån	354 470 000	11.09.2019	Nibor	1,215 %
Obligasjonslån	400 000 000	21.10.2022	Nibor	1,43 %
Obligasjonslån	563 320 000	21.01.2020	Nibor	1,41 %
Sum lån	3 408 820 162			

Alle lån løper med flytende rente. Sarpsborg kommune har bundet renten på deler av låneporteføljen ved bruk av rentebytteavtaler. Dette er gjort for å ha mest mulig forutsigbare renteutgifter for gjeldsporteføljen. Strategi for fordeling mellom fast og flytende rente fremgår av finansreglementet for Sarpsborg kommune. Sarpsborg kommune har i løpet av 2018 ikke hatt problemer med å få finansiert sine investeringer. Låneporteføljen er innenfor de rammer som følger av finansreglementet for Sarpsborg kommune.

Note 14 (KRS) Del 2 – Gjeldsforpliktelser – Formidlingslån

Långiver	Hovedstol	Forfall	Type lån	Rentetype	Rente
Husbanken	127 093 441	01.04.2032	Startlån	Fast	1,304 %
Husbanken	575 163	01.05.2021	Særvilkår	Fast	0,304 %
Husbanken	72 637 645	01.04.2033	Startlån	Fast	2,869 %
Husbanken	87 564 813	01.04.2038	Startlån	Fast	1,306 %
Husbanken	76 861 929	01.10.2043	Startlån	Fast	1,306 %
Husbanken	60 408 949	01.11.2045	Startlån	Flytende	1,415 %
Husbanken	139 966 782	01.11.2046	Startlån	Flytende	1,415 %
Husbanken	153 643 540	01.05.2017	Startlån	Flytende	1,415 %
Husbanken	160 000 000	01.08.2048	Startlån	Flytende	1,415 %
Sum lån	878 752 262				

Note 14 (KRS) Del 3 – Gjeldsforpliktelser – Rentebytteavtaler

Motpart	Hovedstol pr. 31.12.2016	Startdato	Forfallsdato	Sarpsborg kommune betaler	Motparten betaler
Nordea	135 000 000	26.07.2011	26.07.2021	4,51 %	3 mnd. NIBOR
DNB	200 000 000	16.11.2009	16.12.2019	4,485 %	3 mnd. NIBOR
Danske Bank	180 000 000	16.06.2010	16.03.2019	3,775 %	3 mnd. NIBOR
Danske Bank	420 000 000	18.05.2015	18.05.2021	4,55 %	3 mnd. NIBOR
Danske Bank	420 000 000	18.05.2016	18.05.2021	4,63 %	3 mnd. NIBOR
Danske Bank	650 000 000	01.02.2012	01.02.2025	3,65 %	3 mnd. NIBOR
Nordea	675 000 000	04.01.2016	04.01.2021	5 års swaprente + 0,50 %	3 mnd. Nibor + 1,18 %
Sum	2 680 000 000				

Note 14 (KRS) Del 4 – Beregning av minste tillatte avdrag

Note 14 (KRS) del 4 - Beregning av minste tillatte avdrag

Sum lån 01.01.2018	4 138 363 750
Fomidlingslån - Husbanken 01.01.2018	823 628 833
Lån med i vekting	3 314 734 917
Sum bokført verdi anleggsmidler 01.01.2018	4 844 133 981
Ikke avskrivbare anleggsmidler 01.01.2018	347 032 224
Sum bokført verdi anleggsmidler	4 497 101 757
Sum årets avskrivninger	207 109 780

Kontrollgrense/minste tillatte avdrag:			
3 314 734 917			
sum langs gjeld			
	*	207 109 780	= 152 656 990
		årets avskrivninger	
4 497 101 757			
sum bokført verdi anleggsmidler			

	Regnskap	Kontrollgrense	Justert budsjett	Awik kontrollgr - regnskap
Avdrag 2018	152 656 990	152 656 990	154 200 000	0

Note 15 (KRS) – Rentesikring

Risiko som sikres

Renterisiko

Type sikring

Kontantstrømsikring

Sikringsobjekt

Kommunens samlede gjeldsportefølje for investeringslån hvor kommunen betaler flytende Nibor 3 måneder eller flytende rente med tilsvarende fiksingsrisiko.

Långiver	Hovedstol	Forfall	Rentetype	Rente
Kommunalbanken	520 963 840	09.08.2029	Nibor	1,76 %
Kommunalbanken	226 499 322	12.03.2029	Nibor	1,88 %
Kommunalbanken	341 767 000	10.04.2047	Nibor	1,66 %
Sertifikatlån	300 000 000	11.11.2019	Nibor	1,395 %
Sertifikatlån	383 000 000	01.03.2019	Nibor	1,087 %
Sertifikatlån	318 800 000	01.02.2019	Nibor	0,993 %
Sertifikatlån	354 470 000	11.09.2019	Nibor	1,215 %
Obligasjonslån	400 000 000	21.10.2022	Nibor	1,43 %
Obligasjonslån	563 320 000	21.01.2020	Nibor	1,41 %
Sum lån	3 408 820 162			

Sikringsinstrument

Kommunens samlede portefølje av rentebytteavtaler.

Motpart	Hovedstol pr. 31.12.2016	Startdato	Forfallsdato	Sarpsborg kommune betaler	Motparten betaler
Nordea	135 000 000	26.07.2011	26.07.2021	4,51 %	3 mnd. NIBOR
DNB	200 000 000	16.11.2009	16.12.2019	4,485 %	3 mnd. NIBOR
Danske Bank	180 000 000	16.06.2010	16.03.2019	3,775 %	3 mnd. NIBOR
Danske Bank	420 000 000	18.05.2015	18.05.2021	4,55 %	3 mnd. NIBOR
Danske Bank	420 000 000	18.05.2016	18.05.2021	4,63 %	3 mnd. NIBOR
Danske Bank	650 000 000	01.02.2012	01.02.2025	3,65 %	3 mnd. NIBOR
Nordea	675 000 000	04.01.2016	04.01.2021	5 års swaprente + 0,50 %	3 mnd. Nibor + 1,18 %
Sum	2 680 000 000				

Formålet med sikringen

Sarpsborg kommune har per 31.12.2018 stor grad av rentesikring på sine investeringslån. Formålet med rentesikring er forutsigbare årlige rentekostnader. Sikringen samsvarer med rentesikringsstrategi i Finansreglementet som gjaldt frem til 06.11.2014. Bystyret vedtok i november 2014 et nytt rentestyingsprinsipp. Prinsippet går ut på at kommunen i fremtiden skal ta større egenrisiko i forvaltningen av sin investeringsgjeld ved at en større andel av gjelden har flytende rente. Samtidig skal det bygges opp et rentebufferfond for bedre å tåle svingninger i markedsrenten. En stor andel av kommunens lånegjeld er i dag bundet til fast rente gjennom rentebytteavtaler. Avtalene er av ulik størrelse, har ulike betingelser og ulik løpetid. I praksis vil det ta flere år før størstedelen av gjelden er over på flytende rentevilkår. Rentebinding og bruk av sikringsinstrumenter fremgår av pkt. 10.5 i finansreglement for Sarpsborg kommune.

Gjennom bystyrets vedtak på ny rentestrategi skal vektet gjenværende rentebinding på den renteeksponerte delen av kommunens investeringsgjeld beregnet per 31.12 ved siste regnskapsår være mellom 0 og 2 år. Som følge av at kommunen på tidspunktet for endring av reglementet hadde stor grad av rentebinding på sine investeringslån, vil gjennomsnittlig rentebinding på den renteeksponerte delen av kommunens investeringsgjeld i en overgangsperiode på noen år være over 2 år. Tidshorisonen vil være avhengig av fremtidige låneopptak og nedbetaling på eksisterende investeringsgjeld.

Sikringseffektivitet

Sikringseffektiviteten vurderes som høy selv om det foreligger datomessige avvik mellom de enkelte låns og renteswappenes fiksingstidspunkter. Renteswappenes hovedstol korresponderer med en andel av Nibor-basert gjeld som er antatt å være tilstede i hele renteswappenes løpetid.

Note 16 (KRS) – Vesentlige forpliktelser

Husleiekontrakter

Sarpsborg kommune har leieavtaler med en gjenstående løpetid på 10 år eller mer og uten rett til oppsigelse. Dette gjelder bofellesskapene Kurland, Eplehagen, Thranesgate og Valaskjold. Samlet leiebeløp, vaktmestertjenester og fellesutgifter utgjorde i 2018 ca 21,0 mill. kr.

Oscar Pedersens vei 16 (Norsksenteret), årlig leie kr. 2 600 000,- eks.mva. Uoppsigelig til august 2028. Oscar Pedersens vei 16 (NAV Intro): Leieperioden startet august 2018 årlig leie kr. 900.000,- eks.mva. Uoppsigelig til 2028. Iseveien 2 (verksted): Ca. 1.000 kvm, årlig leie ca. kr. 950.000,- leieperiode til 2028, er oppsigelig med 18 mnd varsel.

Byggekontrakter

Kommunen har forpliktelser knyttet til byggekontrakter som overstiger de bevilgninger som fremgår av årsbudsjettet. Årsaken er at de årlige bevilgningene til et prosjekt er knyttet til når det forventes at utgiftene påløper, mens kontraktene inngås for hele byggeprosjektet uavhengig av om prosjektet gjennomføres over ett eller flere år.

Note 17 (KRS) – Beregning av gebyrfinansierte selvkosttjenester

Kommunen har for regnskapsåret 2018 fulgt de retningslinjer som er anbefalt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet februar 2014, Rundskriv H-3/14.

Oversikten viser at for tjenestene hvor det er vedtatt selvkost så har avløp pr. 31.12.18 avsatte fondsmidler.

Feiing, vannforsyning, slam og renovasjon har et uinndekket underskudd som kan dekkes inn ved framtidige overskudd.

Resultatet for 2018 viser følgende tall:

Alle tall i 1.000 kr	Vann- forsyning	Avløp	Renovasjon	Feiing	Slam	Regulerings- planer	Bygge- og eløseksjonering	Kart og oppmåling
Direkte kostnader	42 654	49 415	51 966	6 280	1 901	22 730	19 693	3 824
Indirekte kostnader	3 092	3 155	3 705	1 700	644	1 883	2 892	1 864
Avskrivning	14 485	22 247	1 617	162				
Renter	7 906	11 513	286	19				
Sum kostnader	68 137	86 330	57 574	8 161	2 545	24 613	22 585	5 688
Gebyrinntekter	-59 005	-84 582	-40 527	-7 601	-2 457	-2 430	-16 156	-3 747
Andre inntekter	-923	-1 744	-7 362	-219		-2 292	-1 150	-1 767
Sum inntekter	-59 928	-86 326	-47 889	-7 820	-2 457	-4 722	-17 306	-5 514
Resultat (overdekning)								
Resultat (underdekning)	8 209	4	9 685	341	88	19 891	5 279	174
Dekningsgrad i %	88,0	100,0	83,2	95,8	96,5	19,2	76,6	96,9
Selvkostfond pr. 01.01.18	3 117	2 212	8 251		30			
Fremførbart underskudd 01.01.18				840				
Avsatt til selvkostfond								
Bruk av selvkostfond	8 209	4	8 251		30			
Renter tilført selvkostfondet	-23	52	81	-24	0			
Selvkostfond pr. 31.12.18		2 260						
Fremførbart underskudd 31.12.18	5 115		1 353	1 205	58			

Fondsavsetning foretas i 2018 regnskap.

Gjennomsnittrenten som er benyttet ved beregningen for 2018 er 2,37 %.

Note 18 (KRS) – Årsverk, ytelser til ledende personer og godtgjørelse til revisor

Antall årsverk m.m.

	2016			2017			2018		
	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt
Fast ansatte	3 207	807	4 014	3 264	858	4 122	3 326	892	4 218
Andel K/M i %	79,9%	20,1%		79,2%	20,8%		78,8%	21,2%	
Årsverk	2 492	714	3 206	2 586	760	3 346	2 677	788	3 465
Andel K/M i %	77,7%	22,3%		77,3%	22,7%		77,2%	22,8%	

Lønn, honorar m.v. til rådmann og ordfører

	2018
Lønn, honorar m.v. til rådmann	1 412 192
Lønn, honorar m.v. til ordfører	1 113 211

Godtgjørelse til revisor og utgifter til drift av sekretariat for kontrollutvalget

Sarpsborg kommuner er medeier i Østfold Kommunerevisjon IKS. Selskapet leverer alle revisjonstjenester til kommunen. For 2018 er det utbetalt til sammen kr 3 221 592 i honorar til revisor. Størrelsen på honoraret fastsettes årlig av representantskapet i selskapet innenfor rammen av gjeldende avtale mellom eierkommunene.

I tillegg er det utbetalt kr 399 188 til Østfold Kontrollutvalgssekretariat (ØKUS) for drift av sekretariatfunksjon for kommunens kontrollutvalg.

Note 19 (KRS) – Forhold ved regnskapsårets slutt

Disse erstatningssakene er verserende og uavklarte:

- 4 krav om erstatning for manglende inngripen fra barnevernstjenesten. Erstatningskrav ikke spesifisert. Vil antagelig falle inn under kommunens ansvarsforsikring med egenandel på kr. 100.000,-.
- Erstatningskrav manglende omsorgsovertakelse, krav oppad til 20 G (egenandel kr 100.000). Det er ikke tatt ut søksmål.
- Krav om erstatning for mulig økonomisk tap påført 3. mann – gitt byggetillatelse på automatisk fredet kulturminne. Regresskrav oppad til kr. 2.200.000,-. Ikke avklart om faller inn under kommunens ansvarsforsikring.
- Krav om erstatning for manglende diagnostisering av lese- og skrivevansker. Erstatningskrav ikke spesifisert. Vil antagelig falle inn under kommunens ansvarsforsikring med egenandel på kr. 100.000,-.
- Krav om regress etter arbeidsulykke. Krav på kr. 59 172,- fra Tryg Forsikring fra desember 2016. Foreløpig avvist.
- I tillegg er det noen eldre saker hvor det er varslet krav om erstatning for manglende inngripen fra barneverntjenesten. Disse vil antagelig også falle inn under ansvarsforsikringen dersom et konkret krav blir fremmet. Også her med en egenandel på kr. 100 000,-. Dette gjelder 5 saker.

Note 20 (KRS) – Eksterne gjeldsforpliktelser

Kommunen har ikke gjeldsforpliktelser gjennom kommunale foretak, interkommunale samarbeid m.v. som er en del av kommunen som rettssubjekt og hvor kommunen som følge av dette svarer fullt ut for foretakets gjeld.

For oversikt over kommunens egne gjeldsforpliktelser vises det til note 14.

Note 21 – Større investeringsprosjekter over 10 mill. kr

Store investeringsprosjekter

Regnskap totalt per 31.12.2018 Bevilget per 31.12.2018

Budsjett og HP -> 2021

Kommuneområde samfunn

Kultur

Sarpsborg scene- helhetlig plan fase 1	13 741 506	13 000 000	13 600 000
Sarpsborg scene- helhetlig plan fase 2	9 097 081	13 700 000	108 500 000
Kunstisbanen, oppgradering av baneanlegg	14 685 871	15 000 000	15 000 000
Sandbakken idrettsarena	62 975 659	67 000 000	67 000 000
Nytt Bibliotek (Forprosjekt)	599 574	2 000 000	123 000 000

Kommuneområde velferd

Kompetansesenter rus og psykisk helse

Bofellesskap med bemanning - psykiatriboliger	18 745	0	35 000 000
---	--------	---	------------

Omsorgstjenester

Tekniske anlegg og klimaskill Sarpsborg helsehus	8 907 381	20 000 000	20 000 000
Rehabilitering og oppgradering av Sarpsborg sykehus	201 313 763	202 000 000	202 000 000
Kruseløkk sykehjem	19 026 159	18 000 000	18 000 000

Forvaltning og utvikling

Modulbaserte boliger (permanente)	13 164 151	17 000 000	17 000 000
Bodalsjordet (12 leiligheter)	21 366 922	24 500 000	30 000 000

Bovelledning

12 boliger i bofellesskap Væm	25 303 924	30 000 000	55 000 000
-------------------------------	------------	------------	------------

Kommuneområde oppvekst

Grunnskole, SFO og grunnskoleopplæring for voksne

Ny sentrumsskole, Sandesundveien	293 676 182	293 700 000	293 700 000
Handlingsprogram IKT skoler og barnehager 2017-2020	11 788 907	13 000 000	27 000 000
Utredning og utbedning av arbeidsplasser ved skolene	323 993	300 000	22 300 000
Utbedring arbeidsplasser Hafslundsøy	18 691 574	19 000 000	19 000 000
Ny skole vest	26 500 520	27 000 000	177 000 000
Omgjøre Alvimhaugen BH til skolelokaler	9 676 347	10 800 000	10 800 000

Barnehage

Ny barnehage sentrum	61 195 186	62 000 000	62 000 000
Ny barnehage Skjeberg	21 361 950	22 036 178	22 036 178

Kommuneområde teknisk

Park

Kulås Amfi	19 788 619	20 000 000	20 000 000
------------	------------	------------	------------

Vannledningsnett

Vannledning Båterød- Elvestad (Nipa)	3 332 089	3 500 000	45 500 000
Vannledning Elvestad- Isefoss (Nipa)	560 133	1 000 000	12 000 000
Vannledning Kløvestadhaugen (separering)	23 241 667	21 500 000	26 500 000
Vannledning Kløvestadhaugen-Sandbakken (separering)	6 222 713	8 500 000	29 500 000
Ringleddning Elvestad- Høveveien, Rundkjøring RV111 (Nipa)	2 475 013	2 500 000	12 500 000
Separering Brusevoldbekken (sone 404)	327 643	1 000 000	12 000 000
Separering Kalabekken	239 471	500 000	24 000 000
Tunevannet sydøst e. 1a	404 316	2 000 000	12 000 000
Vannledning tv 109	159 231	400 000	37 900 000

Avløpsnett

Avløpsledning Bryggeriet- Elvestad (Nipa)	2 983 741	3 600 000	35 600 000
Avløpsledning Elvestad- Isefoss (Nipa)	789 961	1 000 000	12 000 000
Avløpsledning Tunejordet Vest	22 162 706	21 500 000	21 500 000
Avløpsledning Kløvestadhaugen (separering)	23 772 149	23 500 000	30 500 000
Avløpsledning Kløvestadhaugen-Sandbakken (separering)	9 729 444	9 500 000	29 500 000
Separering Brusevoldbekken	314 390	1 000 000	12 000 000
Separering Kalabekken	266 043	500 000	24 000 000
Tunevannet sydøst e. 1a	129 330	2 000 000	10 000 000
Avløpsledning tv 109	120 454	400 000	37 900 000

Tekniske installasjoner avløp

Oppgradering Slambbygg 1 (Alvim renseanlegg)	1 335 152	3 000 000	20 000 000
--	-----------	-----------	------------

Samferdsel

Opsund bru gang og sykkelvei	49 551 255	44 000 000	44 000 000
Gang og sykkelvei Hafslundsøy- Opsund	11 592 411	12 500 000	12 500 000
Sentrumsgater med gang og sykkeltiltak	0	2 000 000	12 000 000
Gatelys tiltak	4 753 451	7 071 391	10 071 391

Eiendom

Oppgradering av administrasjonsbygg	49 921 914	52 000 000	52 000 000
Sarpsborg rådhus, ventilasjon og varmeanlegg	511 444	3 500 000	33 000 000
Rehabilitering og sikring av bygg	1 616 400	1 500 000	11 500 000
Rehabilitering Sarpsborghallen- svømmehall	70 658	1 500 000	15 000 000
Overtagelse av eiendommer fra Børegaard	18 303 165	18 000 000	18 000 000
Opparbeidelse næring- og boligfelt Kløvningsten (B3,B14-16,N1-3)	24 548 335	20 000 000	20 000 000
Regulering og opparbeidelse Tune senter II	296 982	500 000	30 500 000
Regulering / utvikling Yvenåsen	1 059 006	5 000 000	21 000 000
Opparbeidelse boligfelt Navestad/Berg (del 1.)	1 847 098	1 500 000	46 500 000
Prosjektering og velforbindelse Kampenesmosen	232 140	500 000	10 000 000

Kirken

Opparbeidelse av gravlund Hafslund	36 494 941	35 000 000	35 000 000
------------------------------------	------------	------------	------------

Note 22 – Skatt

Fra og med 2014 er kommunen skattepliktig for den delen av renovasjon som gjelder næring.

	2018	2017	2016
Årets skattekostnad:			
Betalbar skatt	38 838	119 313	207 469
Endring utsatt skatt	24 985	-20 404	-41 086
Årets totale skattekostnad	63 823	98 909	166 383
Beregning av årets skattegrunnlag:			
Driftsresultat	277 493	412 120	665 535
Permanente forskjeller	0	0	0
Endring i midlertidige forskjeller	-108 630	85 016	164 342
Årets skattegrunnlag	168 863	497 136	829 877
Betalbar skatt (23% i 2018, 24% i 2017, 25% i 2016) av årets skattegrunnlag	38 838	119 313	207 469
Oversikt over midlertidige forskjeller:			
Netto pensjonsforpliktelse	-181 219	-294 149	-341 315
Anleggsmidler	325 456	329 756	461 938
Netto midlertidige forskjeller pr 31.12	144 237	35 607	120 623
Utsatt skattefordel (-)/ Utsatt skatt (+)	33 175	8 546	30 156

* Det er avsatt 70 000 kr til betalbar skatt, differansen på kr 31 162 blir tilbakeført i 2019

